

Abstract. The article is devoted to the study of Jacksonianism as the ideological foundation of Donald Trump's foreign policy, which is shaped through his public statements, inaugural address, and activity on social media. It analyzes how the principles of patriotism, anti-elitism, and the prioritization of national interests, inherent in the traditions of the Andrew Jackson era, are reflected in Trump's modern political rhetoric. The research methodology is based on the comparative method and the case study method with elements of content analysis.

Keywords: Jacksonianism, foreign policy, Donald Trump, Trumpism, Jacksonianism in Trump's politics.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. The Inaugural Address. 2017, January 20. National Archives. *The White House*. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/the-inaugural-address/>
2. Remarks by President Trump at the 75th Session of the United Nations General Assembly. 2020, September 22. National Archives. *The White House*. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-75th-session-united-nations-general-assembly/>
3. Remarks by President Trump at the 74th Session of the United Nations General Assembly. 2019, September 24. National Archives. *The White House*. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-74th-session-united-nations-general-assembly/>
4. The Inaugural Address. 2025, January 20. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/remarks/2025/01/the-inaugural-address/>
5. Remarks by President Trump in Joint Address to Congress. 2025, March 15. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/remarks/2025/03/remarks-by-president-trump-in-joint-address-to-congress/>
6. Прокопчук І. Дональд Трамп не виключає силові приєднання Гренландії до складу США. *Versii*. 13.03.2025. URL: <https://versii.if.ua/novunu/donald-tramp-ne-vyklyuchaye-sylove-pryyednannya-grenlandiyi-do-skladu-ssha/>
7. Єсікова К. Трамп знову закликав зробити Канаду 51-м штатом США після заяви Трюдо щодо відставки. *Еспрессо*. 06.01.2025. URL: https://espresso.tv/svit-tramp-znovu-zaklikav-zrobiti-kanadu-51-m-shtatom-ssha-pislya-zayavi-tryudo-shchodo-vidstavki?utm_source=chatgpt.com

УДК 327.5:323.2]((470+571):(47+57))

ЧОМУ РОСІЇ НЕ ВАРТО ВТРУЧАТИСЯ У ВНУТРІШНІ СПРАВИ ПОСТРАДЯНСЬКИХ КРАЇН

Д. Д. Теплов

Анотація. У статті було сформульовано та проаналізовано ризики проведення політики втручання у внутрішні справи пострадянських країн для сучасної Росії. Окреслено взаємозв'язок між внутрішньою кризою та зовнішньою експансією путінської влади, а також обґрунтовано, чому такий курс зовнішньої політики лише посилить стагнацію державності РФ. Зроблено висновки щодо рівня потужності м'якої сили даної держави та пояснено, чому імперський тип відносин із пострадянськими країнами є не ефективним з погляду співвідношення затрат та цілі, що спонукає до перегляду політичного курсу. Методологічною основою роботи є системний підхід до аналізу, принцип історизму та наукової об'єктивності. Використано методи порівняльного аналізу, історичної ретроспекції та прогнозування.

Ключові слова: міжнародні відносини, зовнішня політика, інтервенціонізм, Росія, пострадянські країни.

Вступ. Число № 5 за 2022 р. авторитетного часопису «International Affairs» вийшло у форматі спеціального випуску зі вкрай цікавою та провокаційною темою: International relations: the 'how not to' guide. Серед інших матеріалів випуск містить есе Ігоря Істоміна «How not to interfere in another country's domestic politics» [1], в якому автор аналізує ризики політики інтервенціонізму на прикладі наддержав у період холодної війни. Це есе стало відправною точкою для формування *мети* даної статті – виявлення проблем, пов'язаних із політикою втручання на прикладі сьогоденної Росії.

Головним **завданням** для нас стало формулювання додаткових неочевидних причин, чому Росії не варто втручатись у справи пострадянських країн. Особливо це є актуальним з погляду російсько-української війни і чисельних проксі-конфліктів, тиску та шантажу, які путінська влада цілеспрямовано застосовує до держав-сусідів.

Наразі теоретики виділяють два загальні види втручання у політику іншої держави – це військова і невійськова інтервенція. Перша покладається на примус та позбавлення держави цілі частини її суверенітету (або повне його знищення в разі потреби) шляхом застосування сили чи погрозою нею. Ненасильницьке ж втручання є альтернативою військовому і викорис-

товує непрямий вплив. Інтервенціоніст впливає на політику цільової країни, підтримуючи місцеві групи та осіб, що виступають довіреними представниками. Ця підтримка може мати різні форми: пропагандистські кампанії, надання експертної допомоги, кураторства чи фінансування, або обмеженого озброєння (зазвичай із приховуванням слідів, якщо не вигідно протилежне). Використовуючи такі інструменти, ініціатор прагне маніпулювати політичним курсом цільової держави без відкритого збройного насадження своєї влади. Кінцева його мета орієнтована на власні інтереси та вигоду, а не на досягнення цілей довірених осіб у країні-об'єкті. Треба наголосити, що практика незбройного втручання розпочалася не з холодної війни, як стверджують деякі експерти. Згадки такої сягають часів Давньої Греції, де Афіни та Спарта підтримували конкуруючі фракції в інших полісах. Історичні записи підтверджують слова Г. Морґентау [2], що *«втручання є таким же давнім і усталеним інструментом зовнішньої політики, як дипломатичний тиск, переговори та війна»*.

Очевидні переваги та недоліки інтервенціонізму за І. Істоміним

До тематичного випуску № 5 за 2022 р. часопису «International Affairs» під назвою International relations: the 'how not to' guide [1] увійшло есе Ігоря Істоміна «How not to interfere in another country's domestic politics», де він аналізує плюси і мінуси політики втручання на прикладі США, СРСР та КНР. Автор починає свою статтю з розгляду очевидних вигод інтервенціонізму, розділяючи їх на три основні категорії:

- переорієнтація намірів держави-цілі у зовнішній політиці;
- послаблення її спроможності та потужності;
- усунення ідеологічної загрози з її боку.

Зв'язок між втручанням і цими наслідками потребує додаткового пояснення. За Істоміним, **втручання виправдовує себе** насамперед, коли:

1) *Приводить до приходу до влади в державі-цілі прихильників політичного курсу, вигідного для інтервенціоніста.* Дослідження, які навів автор [3], свідчать, що зміна керівництва країни стає суттєвою передумовою для переорієнтації зовнішньополітичних цілей. Навіть якщо воно не приводить до влади довірених осіб, воно може негативно вплинути на силу противника через постійну присутність таких в опозиції, що забезпечує додаткові важелі впливу та дає змогу отримати поступки в обмін на припинення втручання.

2) *Послаблює здатність держави-конкурента діяти на міжнародній арені.* Провокування внутрішніх конфліктів підриває здатність країни-жертви мобілізувати свої ресурси вчасно, тому відволікає її від проведення рішучої зовнішньої політики. Навіть якщо це не перетворює ціль інтервенції на союзника, саме втручання робить її менш небезпечною як супротивника.

3) *Слугує внутрішнім інтересам інтервенціоніста та протистоїть поширенню небезпечних для нього політичних ідей.* Легітимність правлячих еліт базується зокрема й на ідеологічних засадах, що зображають чинну систему як найкращу. Конкуруючі ідеології інших країн можуть підірвати авторитет власного уряду серед населення. Втручання ж дає змогу позбавити ці «небезпечні» ідеології джерел натхнення і підтримки. Тому ця загроза створює спокусу для інтервенціоніста просувати свою суспільно-політичну модель шляхом придушення конкурентної.

Потенційні вигоди збільшують **привабливість незбройної інтервенції** в також тому, що вона не виключає застосування збройної, і навіть вдало поєднується з такою.

По-перше, незважаючи на те, що держави зі схожим внутрішнім устроєм схильні до співпраці, ця схожість викликає спокусу асимілювання чи повного поглинання шляхом «м'якого» чи гібридного втручання з боку сильнішого. Користь від таких дій залежить від здатності ініціатора нав'язати бажане «зображення майбутнього» цільовій країні, спокусити її, змусити прагнути цього. А в разі потреби – примусити силоміць. До цього підходу схильються великі країни – їх ресурси дають їм змогу грати більш витончено.

По-друге, держави розробляють політику з урахуванням багатьох факторів, зокрема у співвідношенні витрат і важливості цілі. Стимул до втручання проявляється, коли силу дипломатії вичерпано. І навіть якщо повне повалення уряду жертви зсередини є малоімовірним, його послаблення безпосередньо впливає і на реалізацію ним своїх зовнішньополітичних цілей. Для ініціатора таке втручання відкриває нові можливості для лобіювання власних. Тому «м'яка» інтервенція є більш вигідною.

По-третє, імідж незбройної інтервенції як недорогого інструменту виникає через перерозподіл витрат між ініціатором та ціллю. Особливо очевидним це є в людських втратах, які є великою проблемою на війні. Навіть найагресивніше незбройне втручання насамперед б'є по країні-жертві, коли її народ нацьковується один на одного в межах внутрішнього конфлікту. Питання грошового забезпечення цієї політики теж важливе – легше пропонувати партію, переворот чи революцію, ніж фінансувати війну.

Проте навіть незбройне втручання має не лише переваги, а й **неочевидні недоліки**:

«М'яке» втручання не попереджає збройне. Історія США в період холодної війни продемонструвала, що м'яке втручання не лише не зменшувало ймовірність збройних конфліктів, але й призводило до їх загострення. Навіть коли США успішно усували небезпечний чинний режим, це не гарантувало миру і стабільності. Навпаки, після провалу таємних операцій ризик війн і радикалізм суттєво зростає. Але ні безпосередні витрати, ні страх ескалації не створювали бар'єрів для втручання США чи СРСР.

Втручання не дає змоги побудувати добросусідських відносин. Внесок інтервенції у просування політичної моделі ініціатора не знаходить міцної емпіричної підтримки. Дослідження таємних операцій і втручання у вибори демократичними державами показують, що в середньому такі дії шкодили, а не сприяли демократизації цільових держав. Варто згадати і постійні спроби РФ «підтасувати» вибори в інших країнах: вже ні для кого не секрет, коли, де і хто це робить. Щоразу є протести і удар по іміджу РФ. Але чому це продовжується? Тому, що *поганий імідж Росію не дуже хвилює*. Для неї в пріоритеті збереження впливу на посттоталітарному просторі. І, як показує практика, інші великі держави не можуть дотягнутись у зону впливу РФ без наслідків, тому остання і дозволяє собі недбало і грубо, але відносно ефективно втримувати контроль над урядами цих країн. Але довгострокові наслідки, безсумнівно, дадуть про себе знати.

Втручання періодично призводить до дилеми «принципала – агента» (від лат. *principalis* – «перший, головний»; та *agentis* – «діючий, представник»). Делегування реалізації цілей інтервенції агентам спричиняє поступову втрату контролю над ситуацією ініціатором («принципалом»). До того ж не можна бути впевненим у вірності завербованих, адже інформація щодо їх справжніх інтересів та можливостей є недосконалою. Вони переслідують власні цілі, які не зобов'язані бути ідентичними інтересам спонсора. Деякі відмінності очевидні одразу, проте приховуються перед обличчям спільного ворога, а деякі проявляються з часом, адже вони також адаптуються до нових обставин та умов. Це і обмежує ступінь лояльності представників – вигода для одних не завжди є такою для інших. Дилема «принципала – агента» посилюється, якщо агенти консолідуєть свою владу в цільовій державі, стаючи менш залежними від зовнішньої допомоги інтервенціоніста. Істотніший детальніше розібрав це на прикладі радянсько-китайських відносин та відносин між Москвою та Белградом і сформував висновок: чим успішніше принципал підсилює свого агента, тим менше важелів впливу зберігає. Особливо це стосується кібероперацій та активістських рухів: Істотніший пояснює, що вони є ще менш керованими та надійними з огляду на цілий ланцюг агентів, який створюється для забезпечення анонімності принципала. Але кожен додатковий прошарок таких ще більше послаблює контроль інтервенціоніста над результатом.

Додаткові негативні наслідки політики інтервенціонізму для РФ

У статті Істотніший виокремлено негативні наслідки політики втручання СРСР та США в період холодної війни. Перед нами ж постало завдання знайти додаткові аспекти негативного впливу політики інтервенціонізму РФ на неї ж саму вже в сучасних умовах:

Підриє національної ідентичності та цінностей неминує викликає опір. Втручання часто ігнорує культурні та соціальні особливості цільової держави. Якщо поширювати соціально-політичний устрій ініціатора на держави з іншою суспільною природою, треба очікувати неминучої ворожості населення та політичних еліт, оскільки нав'язування чужих цінностей сприймається як загроза культурній самобутності. Так, Росія неодноразово наголошувала, що воює в Україні проти колективного Заходу. Проте це треба розглядати не буквально, а в ідеологічному вимірі. Підхід до розбудови спільного ціннісного простору на Заході і в РФ є різни-

ми. Перший поширює свої цінності через ринкову торгівлю і вже потім через тиск, а Росія досі не відійшла від принципу їх окупаційного насадження. З цього можна зробити висновки про співвідношення потужностей «м'якої сили» – в обох випадках відбувається асиміляція за принципом схожості суспільно-політичного устрою серед умовно дружніх країн. Проте якщо асиміляція «за західним зразком» відбувається відносно добровільно на прагненні до кращого економічного, соціального і політичного добробуту, то «російський зразок» є застарілим підходом пригнічення народів перед тоталітарною метрополією. Саме тому Україна та інші посттоталітарні країни опираються втручанню РФ. Євроінтеграція дозволяє зберегти свою культуру, хоч, можливо, уніфікувавшись у плані формування інституцій, але інтеграцію в бік РФ ніяк, окрім задачі суверенітету, назвати неможливо.

Дестабілізація безпеки в регіоні. Втручання у справи однієї країни має каскадний ефект на сусідні держави, викликаючи нестабільність через переміщення біженців, зростання контрабанди та порушення логістики, що нині спостерігаються на Близькому Сході. «Кольорові революції» викликали у Росії страх втрати влади в регіоні і, як наслідок, страх сепаратизму, що змушує путінський режим застосовувати війну, силові методи придушення протестів і проведення жорсткішої асиміляції інших народів [4].

Поглиблення недовіри до міжнародних інститутів. Якщо втручання підтримують або ігнорують міжнародні організації, це знижує їх сприйняття як справедливих і неупереджених акторів. Наприклад, всебічний тиск на Міжнародний олімпійський комітет щодо відсторонення росіян спричинив появу «інституту нейтральних спортсменів», який поки що можна назвати дискримінаційним, попри його доволі прогресивну ідею. На цій темі РФ додатково проводила пропаганду з метою руйнації іміджу цієї інституції [5], а також оголосила про розробку власних регіональних альтернатив. Отже, міжнародний спорт ризикує бути роздробленим у найближчому майбутньому [6] через непродуману антикризову політику МОК. Відтак і інші інституції можуть бути поляризовані і фрагментовані, через що загостриться криза міжнародної комунікації. Це вплине на співвідношення «присутності» великих країн в окремих регіонах, що призведе до перегляду балансу сил і безпекової політики, а також зміни наявного нині світопорядку.

Залежні режими є «бездонною ямою» для інвестицій. Часто втручання призводить до появи залежних режимів. Зазвичай вони є тоталітарними та корумпованими, а всі іноземні грошові впливання на розбудову державності осідають у «кишенях», водночас як народ знаходиться в глибокій бідності і беззаконні. Наявність таких проксі-держав призводить до політичної та економічної нестабільності в регіоні, а також конфліктів із сусідами. За цим принципом Росія формує свою присутність у регіоні так званого «глобального Півдня» та «близького зарубіжжя» [7]. Вона пропонує порятунок тоталітарним режимам, які будуть знищені санкціями колективного Заходу, в обмін на лояльність. Але насправді це призводить до втрати суверенітету цих диктатур, які без інвестицій та торгівлі з РФ опиняться в повній ізоляції. А відтак – загинуть через маргіналізовану державну систему. Для Росії ж такі залежні режими є, з одного боку, корисними – вони забезпечують присутність у різних регіонах, є дестабілізаторами «в тилу» Заходу і забезпечують пільгову торгівлю ресурсами та контрабандою. Але з іншого боку, кошти, які Росія постійно вливає в ці проксі, могли б бути направлені на розбудову внутрішньодержавного добробуту, укріплення своєї «м'якої» сили та добросусідських відносин, від яких користі було б набагато більше. Якби російська влада керувала ресурсами не за принципом «центру і периферії», а розвивала б регіони рівномірно, то не було б підстав для страху перед сепаратизмом. А відтак виходить, що кошти платників податків йдуть на укріплення режиму Путіна та його «тоталітарних країн-друзів», а рівень життя в регіонах не змінюється десятиліттями.

Зростання екстремізму. Навіть м'яке втручання може посилити радикальні рухи та екстремізм серед населення, оскільки деякі групи можуть трактувати інтервенцію як доказ «зовнішньої загрози» та агітувати народ до застосування «вимушених мір» у відповідь. Це видно в ситуаціях, коли зовнішній вплив сприймається як напад на релігійно-ціннісні засади. Через це Іран, намагаючись зберегти цінності ісламу від впливу США [8], вдається до тортур свого ж населення. Цікавим є факт, що Росія також виправдовує свої воєнні звірства війною проти

русифікації Заходу. Це, з одного боку, повна нісенітниця – Росія воює проти України через її євроатлантичні прагнення. А з іншого, – фактично Росія визнає, що вплив «м'якої сили» Заходу зріс на посттоталітарному просторі, а також почав укріплятися і всередині самої РФ, де власні ідеологічні концепції не сформувалися до кінця. Саме тому можна визнати, що влада РФ боїться асимілюватися під західні цінності, втратити свою природу суб'єкта і повторити долю СРСР. Звідси і різні звірства, радикалізм, байдужість до втрат і повоєнних економічних, соціальних та екологічних наслідків.

Криза суспільно-політичної системи Росії. Наразі в РФ виникла складна ситуація. Архаїчна путінська державна влада деградує в усіх аспектах, проте намагається втримати позиції шляхом репресій щодо населення свого і чужого. Їх методи ведення зовнішньої політики все більш незграбні та однотипні. Російське громадянське суспільство не є до кінця сформованим через відсутність опозиційних лідерів думок (або репресовані, або вигнані з країни) і відносно новий для громад досвід впливу на політику своєї країни (тоталітаризм придушує роль громад). У комплексі це призводить до значної складності у протистоянні режиму В. Путіна. Через відтік всіх ресурсів до Москви страждають регіони, які намагаються боротися за свої права [4], але не мають для цього достатньо політичної сили. «Колективним Путіним» такі дії сприймаються як сепаратизм і жорстоко придушуються. Виникає патова ситуація – брак розвитку регіонів впливає на загальний стан розвитку держави і сили її влади, а посилення регіонів призведе до їх опору архаїчній диктатурі. Із цього випливає, що стан розвитку суспільства є додатковим важливим чинником, що впливає на сутність природи державного суб'єкта, який визначає його ідеологічно-ціннісні засади, цілі та зовнішньополітичні принципи. Якщо СРСР мав достатньо потужну базу для проведення незбройного втручання, створюючи паритет зі США, то зовнішньополітична діяльність Росії наразі демонструє кризу цього інструменту – все частіше РФ вдається до збройної інтервенції після провалу «м'якого» впливу. З цього можна зробити висновок, що рівень потужності «м'якої сили» РФ не дає змоги проводити ефективне поширення її впливу на треті країни так само, як це робить Америка, через брак ресурсів. Більшість каналів «м'якого» впливу, зокрема «агенти», успадкувались від СРСР, як і певні ціннісні концепції та методи державного управління. Намагання втримати цей спадок під страхом розширення впливу Заходу викликали внутрішньополітичні проблеми. Це замкнуте коло між внутрішніми і зовнішніми викликами призвело до деградації Росії до рівня найбільшого дестабілізатора як регіону, так і себе самої. Навіть більше, асимілюючи інші народи, РФ не помітила, як «втратила себе» – нова самоідентифікація держави також не є сформованою, адже спирається на історичні міфи та пропаганду неофашизму владними колами. Тобто псевдоісторизм, мілітаризм, реваншизм, імперіалізм та архаїзм не дають країні адаптуватися до нових міжнародних реалій, спричиняє стагнацію її державної системи. Наразі дійсно позитивно впливати на імідж Росії могли б її талановиті громадяни, проте їх роль наразі є доволі обмеженою. Вектор політичної уваги спрямований на боротьбу із зовнішнім ворогом і втримання могутності, а внутрішньополітичні проблеми мають бути відкладені вбік перед обличчям цієї загрози. Внутрішня політика Путіна маскує використання культури, освіти та інших сфер як засобів відродження фашистських та імперіалістичних ідей за ширмою мультикультуралізму «русского мира». Водночас досі ніхто із правлячих еліт не пояснив, куди веде Росію їх політичний курс. Вислів *«Мы не знаем, какой мы хотим видеть Россию, но мы знаем, какой мы её видеть не хотим»* слугує наочним підтвердженням цього.

Висновки. Підсумовуючи, варто сказати, що Російська Федерація в погоні за відновленням свого впливу і кордонів до рівня радянських та дорадянських часів загнала себе в пастку негативних наслідків політики інтервенціонізму. Кількість зусиль і ресурсів, які вона спрямовує на втручання і подальшу підтримку своєї присутності, є не виправдано великим дестабілізуючим чинником як для внутрішніх справ, так і загалом для стану безпеки у регіоні. Про демократичні перетворення і розвиток у цих умовах говорити не можна, адже в цьому разі Росія може лише намагатися втримати все шляхом тоталітарного контролю. Спроби збільшити свій вплив призводять до його втрати або всередині, або на периферії. Російське бачення суті «впливовості» є архаїчним і побудованим на силовому принципі, а розуміння своєї ролі в су-

часному світі – несформованим та неісторичним. Путінська влада не відповідає запитам молодих поколінь та ставить під загрозу існування держави. Влада заради влади є програшною стратегією – сусідні країни йдуть на двосторонні відносини з Росією більше через безвихідь, аніж через прагнення до співпраці на основі спільності цінностей. Тому якщо РФ прагне отримати одну із провідних ролей у майбутньому, то насамперед їй необхідно почати з усвідомлення необхідності докорінної державної реформації. Якщо не за Західним зразком, то за своїм новим, але демократичним, що дасть змогу об'єктивно визначити, які цінності і тип життя Росія хоче лобіювати. А відтак якщо вже відстоювати принцип суверенітету, то не порушувати його і щодо інших, адже стільки настраждавшись від російського імперіалізму, вже жодна з країн-сусідів не захоче вибудовувати «дружбу» з Росією за «старою напрацьованою формулою». І якщо в неї вдасться побудувати країну, де будуть враховуватись інтереси усіх верств, а не лише владних еліт, згодом вона зможе запропонувати свої регіональні ініціативи типу ЄС чи НАТО, але вже на засадах добровільності та спільності цінностей, а не примусу чи страху. Втручання ж у справи пострадянських країн підштовхує їх скоріше «заскочити в останній вагон НАТівського потяга», аби мати шанси врятуватись від знищення та забуття у складі путінської імперії.

Abstract. The article formulates and analyzes the risks of pursuing a policy of interference in the domestic affairs of post-Soviet countries for modern Russia. It outlines the connection between the internal crisis and the external expansion of Putin's regime. It substantiates why such a foreign policy course will only deepen the stagnation of Russian statehood. Conclusions are drawn regarding the strength of the country's soft power, and it is explained why an imperial model of relations with post-Soviet states is ineffective in terms of cost-benefit balance, necessitating a reconsideration of the political course. The methodological foundation of the study is based on a systematic approach to analysis, the principle of historicism, and scientific objectivity. The research employs methods of comparative analysis, historical retrospection, and forecasting.

Keywords: international relations, foreign policy, interventionism, Russia, post-Soviet countries.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Istomin I. How not to interfere in another country's domestic politics. *International Affairs*. 2022. Vol. 98(5). P. 1677–1694. DOI: 10.1093/ia/iia191.
2. Morgenthau H. J. To intervene or not to intervene. *Foreign Affairs*. 1967. Vol. 45(3). 425 p.
3. Blackstock P. W. The strategy of subversion: manipulating the politics of other nations. *Quadrangle*, 1964. P. 20–21.
4. Національні рухи в Росії: вплив на внутрішню ситуацію та війну в Україні. *Прометей*. 2024. 74 с. URL: <https://prometheus.ngo/works/national-movements/>
5. Теплов Д. Д. Вплив російської пропаганди на дипломатію в спорті в умовах підготовки Олімпійських ігор-2024. *Фонд Демократичні Ініціативи ім. І. Кучеріва*. 2024. URL: <https://dif.org.ua/article/vpliv-rosiyskoi-propagandi-na-diplomatiyu-v-sporti-v-umovakh-pidgotovki-olimpiyskikh-igor-2024>
6. Теплов Д. Д. Антиросійські регуляторні заходи в міжнародному спорті вищих досягнень в умовах збройної агресії Росії проти України: бакалаврська робота, ДонНУ імені Василя Стуса. 2024. 51 с.
7. Shuster S. How Putin built a ragtag empire of tyrants and failing states. *Time*. 2019. URL: <https://time.com/5564173/how-putin-built-russian-empire/>
8. Pike S. L. The “American century” is over: The US global leadership narrative, uncertainty and public diplomacy. *Public diplomacy and the politics of uncertainty*. Palgrave Macmillan y *Global Public Diplomacy* / P. Surowiec, I. Manor (eds.). 2020. P. 3–28. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-54552-9_1

УДК 339.92:323.174:327.39]:[504:327.82]

РЕГІОНАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖДЕРЖАВНА ВЗАЄМОДІЯ В МЕЖАХ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДІПЛОМАТІЇ

Х. С. Шулятицька

Анотація. У статті висвітлюється вплив регіональної інтеграції на розвиток екологічної дипломатії та міжнародного співробітництва у сфері охорони довкілля. Розглядається діяльність ЄС, АСЕАН і Меркосур як ключових акторів у впровадженні спільних екологічних політик. Авторка аналізує переваги та виклики регіональної інтеграції, її вплив на гармонізацію екологічних норм та адаптацію до глобальних екологічних викликів. Методологія дослідження включає системний підхід до аналізу міжнародних договорів, ініціатив і програм, що сприяють збереженню навколишнього середовища. Результати аналізу вказують на ефективність регіональних ініціатив у вирішенні глобальних екологічних проблем.

Ключові слова: екологічна дипломатія, регіональна інтеграція, міжнародна співпраця, сталий розвиток.